

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 30. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 66/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 48. panta ceturtās daļas pirmo teikumu, ciktāl tas tiek interpretēts un piemērots tādējādi, ka elektroniski parakstīts dokuments, kas nosūtīts pēc tiesas darbalaika beigām, uzskatāms par iesniegtu pēc procesuālā termiņa beigām, un 250.²⁵ panta 2.² daļas trešo teikumu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

2. Civilprocesa likuma 48. panta ceturtās daļas pirmais teikums paredz: “Ja procesuālā darbība izpildāma tiesā, termiņš izbeidzas tajā stundā, kad tiesa beidz darbu.”

Savukārt šā likuma 250.²⁵ panta 2.² daļas trešais teikums noteic, ka lēmums par atteikšanos pieņemt sprieduma sastādīšanas lūgumu nav pārsūdzams.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka

juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā paša panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Tiesa vienkāršotās procedūras lietā sastādīja saīsināto spriedumu. Procesuālā termiņa pēdējā dienā pēc tiesas darbalaika beigām Pieteikuma iesniedzējs tiesai nosūtīja elektroniski parakstītu sprieduma sastādīšanas lūgumu. Tiesa atteicās pieņemt minēto lūgumu, jo atzina, ka tā iesniegšanas termiņš ir nokavēts. Proti, tiesas lēmumā norādīts: atbilstoši Civilprocesa likuma 48. panta ceturtais daļas otrajam teikumam, ja prasības pieteikums, sūdzība vai citi pasta sūtījumi nodoti sakaru iestādē termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem, tie uzskatāmi par nodotiem termiņā. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.¹ daļai uz sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanas termiņu neattiecas šā likuma 48. panta ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktais. Tādējādi konkrētajā gadījumā procesuālā termiņa izbeigšanos nosaka Civilprocesa likuma 48. panta ceturtais daļas pirmais teikums. Pieteikuma iesniedzējs par minēto lēmumu iesniedza blakus sūdzību, taču tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.¹ daļu, atteicās to pieņemt.

3.1. Pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību iespējamo aizskārumu saista ar apstākli, ka tiesa konkrētajā civillietā esot nepareizi piemērojusi Civilprocesa likuma 48. panta ceturtais daļas pirmo teikumu, liedzot viņam saņemt pilnu tiesas spriedumu. Tomēr tas nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus konkrētā civillietā (*piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punkts*).

Turklāt tiesa civillietā jau norādīja, ka Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.¹ daļa paredz izņēmumu, ka attiecībā uz sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanas termiņu vienkāršotās procedūras lietās neattiecas šā likuma 48. panta ceturtais daļas otrais teikums. Tādējādi pieteikumā nav pamatots tas, kā tieši Civilprocesa likuma 48. panta ceturtais daļas pirmais teikums aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par Civilprocesa likuma 48. panta ceturtais daļas pirmā teikuma atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

3.2. Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.² daļas trešais teikums (turpmāk – apstrīdētā norma) liedz viņam tiesības tiesas lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt lūgumu sastādīt spriedumu, pārsūdzēt augstākas

instances tiesā, kā arī saņemt pilnu tiesas spriedumu. Tādējādi esot aizskartas viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Saskaņā ar apstrīdēto normu lēmums par atteikšanos pieņemt sprieduma sastādīšanas lūgumu nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajam teikumam, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Tiesas lēmums par atteikšanos pieņemt sprieduma sastādīšanas lūgumu pieņemts [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 22. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo tā neparedz augstākas instances tiesas kontroli pār pieņemto lēmumu, kā arī liedz tiesības saņemt pilnu tiesas spriedumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevējam ir plaša rīcības brīvība pieņemt procesuālos likumus, noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, noteikt, kādas lietas ir katras tiesu iestādes kompetencē, un lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību (*piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 27.2. punkts*). Tiesību uz

taisnīgu tiesu būtiska sastāvdaļa ir tiesības uz tiesas nolēmuma kontroli, proti, tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumu augstākā instancē. Vienlaikus Satversmes 92. pants neparedz valstij pienākumu visās lietu kategorijās noteikt personai tiesības pārsūdzēt zemākas instances tiesas nolēmumu augstākas instances tiesā. Valstij ir rīcības brīvība noteikt pārsūdzības instances un kārtību atkarībā arī no lietu veida (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 11.1. punktu un 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-11-01 10. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs vispārīgi norāda, ka apstrīdētā norma nesamērīgi ierobežo viņa pamattiesības. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu likumdevēja pienākums vienkāršotās procedūras lietās paredzēt lēmuma, ar kuru atteikts pieņemt sprieduma sastādīšanas lūgumu, pārskatīšanu apelācijas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 66/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina